

KASS JÁNOS

Európa kapujában

Olvasom az interneten „Szeged város napja” ünnepi programját. Az ünnepek befejezésésként a meghívott nagykövetek, az angol, a német, az osztrák, a francia a belga és az olasz, elültetnek egy-egy facsetetét az Európa-ligetben, azaz a Stefánia kertben. Így azok az országok, akik a nagy szegedi árvíz után segítettek a város újjáépítésében, és egykor a körút egy-egy részét kapták meg emlékezésül, ma e látványos gesztussal újra nyomot hagynak Szeged város történetében.

Fontos, jelentőségeltjes esemény lesz ez, hiszen Európa e rongyos szélén minden pozitív tett sokkal többet ér, mint másutt, mert Szeged, ez a félrelökött város évtizedek óta partra vetett halként kapkod az oxigén, a tőke, a lehetőségek után. Az eddig elkötött M 5-ös köldökszinór csak nem akart a köz akaratából idáig elérni, s az AKA elképesztő uzsora-módszerei, impertinenciája és zsarolása vált oly mértékig elviselhetetlenné, hogy a hivatal, a tetetlen bürokrácia végül is kénytelen-kelletlen lépni kényszerült.

De milyen áron!

Ezt pontosan senki sem tudhatja, mert titkos záradékok keretezik azt a tényt, hogy a gyűrődészka simaságú alföldi tájon egy autópálya félszáz kilométere miatt jelentkezik óriási terheként a költségvetésben.

Szlovénia és Horvátország jó példa arra, hogy nem megoldhatatlan feladat a sztrádaépítés, sőt, a hegyes-völgyes Balkánon, az Adria partján az idegenforgalom része az autópálya. Ott magától értetődik, hogy viaduktokat, alagutakat építeni kell. Jó befektetés a turizmusba.

Szegednek már nincs ipara sem, chilei paprikát importálunk a kolbászhoz. Hol a híres makói hagyma? A szalámi? A tejért, a borért pedig nem

fizetnek. Évtizedekig senkit nem érdekelt az ötös úton dübörgő kamioncsorda, a városra rászabadított forgalom, az állandó életveszély az ökrösszekerekre méretezett úton.

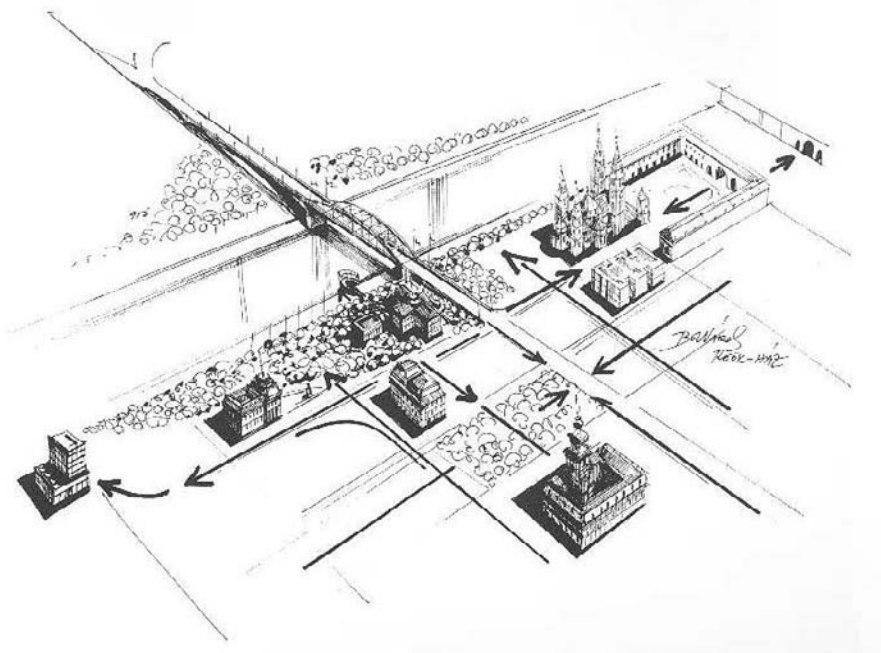
Most, az M5-ös reménye, hogy elkészül a határig, megmozgatta a kreatív agyakat és egyszerre kiderült az is, hogy van pénz a Kass szálló rendbehozatalára. Jobb híján rájöttek arra, hogy mégis szálloda lehet az eddig rommezőként kezelt épületből. A nagyköveteit, akik fákat ületnek majd a Stefánián, úgy kell majd kalauzolni, hogy ne vegyék észre az elhanyagolt, kifosztott épületet, a lepusztult polgárság, a tehetetlenség és a fantáziahiány eme emlékét.

Szeged bűnös városként létezett a szocializmusban, Horthy darutollas fehér tisztjeinek jóvoltából, majd a létező szocializmus komócsini helytartói, valamint a határ közelsége, az örökös gyanúvá légkörre mérgezte, rontotta a levegőt. A „Rokonok” Móricz Zsigmond által megírt rémtörténete Szegeden „Porlód” formájában nyilatkozott meg, és a tizennégy éve deklarált demokrácia friss levegő, gazdasági fellendülés helyett egyhelyben topogást, acsarkodást hozott. Ennek a kornak emlékműve, szimbóluma a lepusztult Kass szálló.

Az 5-ös út itt végződik a Tisza-parton, a Stefánia kertbe fut.

A magyar utak, hidak sorsa, hogy hirtelen érnek véget (Lánchíd, Erzsébet-híd, Margit-híd Pesten) ez is emlékeztet a tervezők felelősségére, hiszen az M7-es utat is a Gellért-hegynék, a Belvárosnak vezették, az M3-ast a Milleneumi emlékműnek és a világörökség Andrássy útnak, és senki sem csodálkozik...

Mondják: „tipikus magyar sors”, itt minden így végződik, végül zsákutcába futva. Ha szegedi példa kell, íme, a belvárosi liftes-emeletes garázs sorsa. Ugyan ki engedélyezte, s ha már valaki megtervezte, ki mérte fel a hasznosságát és ki számolta ki a jövedelmezőségét? Ki volt a befektető, aki a pénzét erre a vállalkozásra tette fel?

Az „Octogon” építészeti folyóirat rendszeresen szondázza Budapest új épületeit. Higgadtan, tárgyilagosan elemzi a főváros újonnan elkészült középületeit. Nagy szükség van erre, mert a hozzáértés hiánya és az erőszakos profithajszja vadkeleti állapotokat teremtett.

Szeged megérdemli figyelmünket, a lokálpatrióta óvó, figyelmeztető szavait. A város utolsó 150 éves történetének óriási szerencséje, hogy két nagyszerű, kreatív, európai léptékű férfi, Lechner Ödön és Klebelsberg Kunó viselte a szívén a város sorsát, jövőjét. A nagy árvíz után Lechner adott európai arculatot a városnak, a katasztrófális trianoni döntés után Klebelsberg emelte ki Szegedet a stagnálásból. Klebelsberg tudta, hogy a feltételek hiányát ésszel, álmokkal, megvalósítható, okos tervekkel kell pótolni. Széchenyi alapvető tézise vezérelte, a kiművelt emberfők sokasága. A Széchenyi által kijelölt út lehet Szeged számára továbbra is a jövő útja.

